

**De la Universitatea „REGELE FERDINAND I”
la Universitatea „BABEȘ-BOLYAI”
(1948-1959)**

II

**Mihai Teodor
NICOARĂ**

PRESA UNIVERSITARĂ CLUJEANĂ

Mihai Teodor NICOARĂ

•

De la Universitatea „Regele Ferdinand I”

la Universitatea „Babeş-Bolyai”

(1948-1959)

II

Mihai Teodor NICOARĂ

**De la Universitatea „Regele Ferdinand I”
la Universitatea „Babeş-Bolyai”
(1948-1959)**

II

PRESA UNIVERSITARĂ CLUJEANĂ

2021

Referenți științifici:

Prof. univ. dr. Ovidiu Pecican

Conf. univ. dr. Constantin Bărbulescu

ISBN general 978-606-37-1041-4

ISBN specific 978-606-37-1043-8

© 2021 Autorul volumului. Toate drepturile rezervate.
Reproducerea integrală sau parțială a textului, prin orice mijloace, fără acordul autorului, este interzisă și se pedepsește conform legii.

Universitatea Babeș-Bolyai
Presă Universitară Clujeană
Director: Codruța Săcelean
Str. Hasdeu nr. 51
400371 Cluj-Napoca, România
Tel./fax: (+40)-264-597.401
E-mail: editura@ubbcluj.ro
<http://www.editura.ubbcluj.ro>

Cuprins

Introducere.....	9
I. Comunismul, etapa schimbărilor radicale.....	16
1. Ambiguități istoriografice în analiza comunismului.....	16
2. Furișarea stalinismului în România	20
3. Considerații metodologice privind studierea comunismului stalinist	25
II. Retrospective jubiliare la Universitatea din Cluj	35
1. De la jubileul misiunii naționale... ..	35
2. ...La jubileul marelui socialiste	40
III. Universitatea din Cluj și revoluția culturală din anul 1948	51
1. Universitatea „Regele Ferdinand I” devine „Victor Babeș”	51
2. Noul spirit științific în Universitate: temeinicia sovietică.....	55
3. Universitatea și politica P.M.R-ului	58
4. Studențimea la Congres: reconstrucție și progres. Universitatea „V. Babeș” conectată la „curentul sănătos”	62
5. Decretarea noului nume al Universității: „Victor Babeș” (mai 1948)	66
6. Centenarul 1848: istoria, motor al victoriilor de mâine	69
7. Academia și universitarii în 1948: epurările magiștrilor științei și culturii naționale	73
8. Știința academică, strâns legată de viața poporului.....	77
IV. Reforma învățământului superior și consecințele ei la Universitatea „Victor Babeș” din Cluj.....	86
1. Reforma învățământului, lichidatoarea „grelei moșteniri”	86
2. Lupta contra „strâmbelor” alcătuirii universitare. Articolul 64 bis	90
3. <i>Decretul nr. 175</i> , pentru reforma învățământului (3 august 1948)	95
4. Pledoaria pentru reformă a ministrului Vasilichi	98
5. Universitarii clujeni se angajează în lupta pentru pace și progres	103
6. Reorganizarea vieții universitare: noi regulamente, noi decizii ale Ministerului Învățământului Public	105

7. Saltul de la Universitatea burghezo-moșierească, la cea socialistă.....	112
8. Catedrele și cadrele de Științe sociale	118
9. Cotitura științifică universitară: „învățătura” marxist-leninistă	121
10. Permanentă îmbunătățire a însușirii științei marxiste.....	127
V. Corpul didactic al Universității „Victor Babeș” (1948-1959)	133
1. Cadrele universitare și umbra întunecată a prigonirilor.....	133
2. Cazul „misticului” Lucian Blaga	141
3. Filosoful în vizorul lui Pavel Apostol și Dalai Lama.....	145
4. Noua politică de cadre	148
5. Referatul de cadre și <i>încrederea politică</i>	154
6. Noi instrucțiuni despre „elementele” universitare	156
7. Noul val al purificărilor. Vina de a fi ... poliglot!.....	159
8. Judecarea unui „deviaționist de dreapta”: David Prodan.....	163
9. Sarcini și îmbunătățiri ale activității universitare	168
10. <i>Hotărârea nr. 1003/1957</i>	173
11. Noua organizare în Universitatea „V. Babeș”: facultăți, catedre.....	176
12. Corpul profesoral al Universității „V. Babeș”, între anii 1948-1959	184
VI. Activitatea didactică și științifică a profesorilor (1948-1959).	
Reforma programei, cursurilor și manualelor universitare	209
1. Învățământ planificat, contra bunului plac.....	209
2. Linia dreaptă a lui Leonte: combaterea păcatelor neștiințifice	213
3. <i>Instrucțiunile</i> privind activitatea didactică și științifică la „V. Babeș”	215
4. a. Zelul și stilul „frontului” rollerian	219
b. Ritualul ședințelor lărgite. Denunțarea <i>păcatelor capitale</i> ale istoricilor	224
c. Noul calendar festiv al Istoriei	230
6. Soarta Filologiei.....	231
7. Noutăți la Pedagogie și Psihologie	234
8. Modificări la Geografie, Geologie și Științe naturale	235
9. Prioritățile Chimiei	239
10. Schimbări organizatorice la Matematici și Fizică	241
11. Științele juridice la control	243
VII. Munca „lucrătorilor științifici” din Universitatea „V. Babeș” (1948 -1959).....	247
1. Reconsiderarea moștenirii științifice	247
2. Directivele cercetării științifice	251
3. Călătoria cu scop științific: un risc	253
4. „Sarcini mărețe”, publicații puține	255

5. Priorități științifice la „V. Babeș”	259
a. Munca în colectiv: manuale și dicționare.....	259
b. Legătura cu practica, cu realitățile socialiste	264
VIII. Studenținea și viața studențească în anii '50	272
1. Atașament nestrămutat la Republică	272
2. Permanenta îmbunătățire a compoziției sociale a studenților.....	281
3. Măsuri pentru un nivel ridicat al vieții studențești	284
4. Drepturile și îndatoririle studenților clujeni	289
5. De la muștrulială și toceală, la raționalizarea muncii studentului (1948-1959)	292
6. Studiul individual, <i>sistematic și foarte regulat</i>	293
7. Planificare severă: muncă, odihnă și recreere chibzuită.....	297
8. Ucenicia științifică studențească. Cercurile științifice.....	300
9. Asociațiile studențești	306
10. Îmbunătățirea activității ideologice în rândul studenților	310
11. Apelul la luptă cu neajunsurile în areopagul studențesc	314
12. Viața cultural-sportivă studențească	317
a) Casa de cultură și manifestările cultural-artistice.....	317
b) Munca voluntară, la cules de roșii și pe șantiere	320
c) <i>Șepcile Roșii</i>	322
IX. Unificarea Universității „Victor Babeș” cu Universitatea „János Bolyai”: formarea Universității „Babeș-Bolyai” (1959)	326
1. Preliminarii, rațiuni politice, ideologice și academice ale unificării.....	326
2. Soarta celor două Universități clujene, în desfășurarea victorioasă a <i>revoluției culturale</i>	330
a) Pașii spre înfrățire.....	330
b) Munca de lămurire în lichidarea separatismului cultural-educativ	332
3. 1956 – Un Buletin al înfrățirii între „Babeș” și „Bolyai”	335
4. Ecourile revoluției ungare din '56.....	337
5. Prelucrările politico-ideologice	342
6. Universitățile surori, „V. Babeș” și „J. Bolyai”, sub cununa Partidului.....	346
7. Implicarea tovarășilor Ion Iliescu (U.A.S.R.) și Nicolae Ceaușescu (U.T.M.). Crearea Comitetului unic de Partid și U.T.M., pentru cele două Universități clujene	350
8. <i>Frecușuri</i> privind limba de predare	355
9. Dezbaterile din Partid, în privința unificării universitare. <i>Referatul</i> unificării (aprilie 1959)	357

10. Adunările cadrelor didactice și chestiunea unificării universitare	360
11. Universitatea „Babeș-Bolyai”, unitate de nezdruccinat	366
12. Adunarea studenților și unificarea universitară	368
13. Organizarea Universității „Babeș-Bolyai” (1959)	372
Concluzii	378
Conclusions	389
Bibliografie	399
Indice	437

Istoria Universității din Cluj a intrat din anul 1948 într-o nouă etapă, reprezentată de expansiunea revoluției culturale, o acțiune politico-ideologică devastatoare pentru societatea românească. Între 23 august 1944 și 30 decembrie 1947 Universitatea „Regele Ferdinand I” din Cluj trecuse, ca întreaga Românie, printr-o perioadă de tranziție, în care regimul lui dr. Petru Groza, „de largă concentrare democratică”, a distrus pluralismul politic, ideologic și cultural. O serie de personalități culturale, universitare, politice au încercat, cu riscul vieții și al carierei, să salveze instituțiile democratice și valorile naționale, dar instaurarea regimului republican de democrație populară a deturnat destinul țării.

Studierea istoriei Universității din Cluj în acea perioadă dramatică de instaurare și consolidare a comunismului (1948-1959) a fost un demers dificil, dar interesant și relevant pentru cunoașterea unei experiențe istorice, despre care societatea românească ar trebui să știe cât mai multe detalii. Ancorarea învățământului universitar la căruța intereselor ideologice ale statului socialist a lăsat răni adânci și o tristețe nemăsurată, pentru generațiile care au trăit în deceniul stalinist. Din păcate, astăzi nu există suficientă compasiune pentru suferințele elitei naționale, zdrobită fără scrupule de comuniști mediocri și perfizi și nici un sentiment tragic, pentru pierderea unei mari părți a tradiției noastre culturale și universitare.

Mihai Teodor NICOARĂ este doctor în istorie (2010), la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj, cu preocupări științifice legate de istoria contemporană, cu deosebire istoria elitelor și istoria comunismului.

ISBN: 978-606-37-1041-4
ISBN: 978-606-37-1043-8